

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.

0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET

24. SEP. 2009

Saksnr. 09/3131-45

Arkivnr.

Deres ref.

Vår sak

Sted/Dato

09/01345-012 008956/09 SR
665.3

Oslo, 21.09.09

HØRING - UTREDNING OM BREDE PENSJONSORDNINGER

Landsorganisasjonen i Norge har mottatt NOU 2009:13 Brede pensjonsordninger til høring.

LO vil gi sin tilslutning til utvalgets forslag om at en ny type skattefavorisert tjenstepensjonsordning, en hybridmodell, utredes nærmere. Modellen som utvalget skisserer kombinerer elementer fra innskuddspensjon og ytelsespensjon. Utvalget anbefaler at modellen utredes med sikte på innfasing sammen med andre regelverksendringer som skal tilpasse alderspensjon i de private tjenstepensjonsordningene til den nye alderspensjonen i folketrygden. LO understreker at denne kan utgjøre et supplement til eksisterende tjenstepensjonsordninger, og samtidig en erstatning for ordninger som er mer usikre eller ikke lenger ønskes videreført av partene. LO ser forslaget som et svar på en utvikling der tjenstepensjonene i privat sektor er under press, og utsatt for forringelse med større risiko for arbeidstakerne. Dette er tydelig illustrert ved den verdiforringelse av innskuddsordningene som er kommet i kjølvannet av finanskrisa.

Det er behov for å motvirke en slik utvikling gjennom å gjøre tjenstepensjonssystemet mer robust.

Utvalget viser til at 700 000 som ikke tidligere hadde tjenstepensjonsordning nå omfattes av innskuddsordninger etter OTP-loven. Dette er et betydelig framskritt. FAFO anslår samtidig at mer enn 100 000 arbeidstakere har vært omfattet av overgang fra sikre ytelsesordninger til innskuddsordninger av varierende kvalitet. Arbeidsgivere har krevd overgang til innskuddspensjon for alle, eller lukking av eksisterende ordninger og overgang til innskuddsordning for nyansatte. Et element i prosessen er Norsk Regnskapsstiftelses regler for hvordan ytelsesbasert pensjon skal regnskapsføres. Konsekvensen er at gjeldsbelastningen i årsregnskapet framstår som så store at arbeidsgiver bruker dette som et argument for overgang til innskuddsbasert ordning. LO antar at norske ytelsesbaserte ordninger er så godt sikret både juridisk og fondsmessig at de må kunne regnes som innskuddsbaserte etter internasjonalt regnskapsregelverk. Dersom dette ikke er mulig må en endre regelverket. LO viser til tidligere brev til Finansdepartementet fra NHO, LO og NPF om dette.

Samtidig er arbeidsgivere som betaler premie til gode ytelsesordninger utsatt for store variasjoner i premieinnbetalinger. Det er et stort behov for mer forutsigbarhet både for arbeidstaker og arbeidsgiver. I denne sammenheng er de muligheter som ligger i bedre risikofordeling og kostnadsinnsparinger som hybridmodellen muliggjør svært interessant.

Det er behov for mer brede ordninger som kan ivareta krav til likebehandling, bytte av arbeidsgiver, kjønns- og aldersnøytralitet, og som har bred tilslutning i arbeidslivet. En viser i denne sammenheng til LOs handlingsprogram om pensjon fra 2009:

... "Arbeidstakere må sikres en trygg og verdig alderdom. Pensjonssystemet med basis i Folketrygden er fortsatt bærebjelken i velferdsstaten. LO støtter at Folketrygden gjøres mer robust og understøtter målet om at flere skal stå lengre i arbeid. Folketrygden, AFP og tjenstepensjonsordningene må sikre det økonomiske grunnlaget for en trygg og verdig alderdom. LO vil jobbe for at summen minst skal være 66 prosent av tidligere lønn.

Pensjonsreformen har gitt rett til en miste tjenstepensjon (OTP) for alle som etter hvert vil gi et viktig tillegg til den sosiale grunnsikringen gjennom Folketrygden og dermed bidra til utjamning og rettferd. Selv etter en virketid på 40 år vil imidlertid ikke slike ordninger gi mer enn ca fem prosentenheter tillegg til Folketrygdens livsvarige pensjonsytelse regnet som andel av tidligere lønn. Obligatorisk tjenstepensjon må styrkes betraktelig hvis den skal være den sikringen den var ment som. Vi ser nå også en klar tendens til at gode ytelsesordninger blir erstattet av ordninger som er billigere og mer forutsigbare for bedriften, men med dårligere ytelse for de ansatte, og hvor de bærer økt risiko for framtidige utbetalinger. Målet om økt likhet mellom arbeidstakere, som var bakgrunnen for OTP-loven, motvirkes nå av at gode etablerte tjenstepensjoner blir svekket. Det samme gjelder uføredekning. Det gjenstår derfor mye på målet om at norske arbeidstakere gjennomgående er sikret en tilfredsstillende pensjonsdekning. For å nå dette målet er det behov for et bredt, kollektivt tjenstepensjonssystem som kan være like bra som i de andre nordiske land.

Tjenstepensjonssystemet må forbedres, utvikles og tilpasses den nye folketrygden og samtidig samordnes og styrkes slik at systemet gjøres kjønns- og aldersnøytralt også i privat sektor. Systemet må sikre den enkelte mot tap av pensjon ved skifte av arbeidsgiver." ...

Utvalget har kartlagt private tjenstepensjonsordninger i Norge og i de øvrige nordiske land, og hvordan tjenstepensjonssystemene virker sammen med de offentlige trygdesystemene. Utvalget har skissert og vurdert ulike alternativer for å organisere et system for tjenstepensjonsordninger som fremmer bedre innflytelse for arbeidslivets parter, økt bruk av kjønns- og aldersnøytrale premier, enklere skifte av stilling uten ulempe for pensjonsopptjeningen, og lavere driftskostnader. LO har merket seg utvalgets felles beskrivelse av pensjonsordningene, og manglene ved dagens fragmenterte system.

Det er i seg selv nyttig at et så bredt utvalg kan forenes om en slik beskrivelse av pensjonssystemet. Det er en forutsetning for å kunne forbedre systemet. Utvalget peker på at det finnes alternativer som vil bidra til å bremse overgangen til svakere innskuddsordninger.

Det kan oppnås vesentlige forbedringer og innsparinger gjennom en harmonisering som utvalget skisserer.

LO har merket seg at utvalgets forslag til hybridmodell skal utredes av Banklovkommisjonen med sikte på å utforme forslag til regelverk. Dette er positivt. Det er viktig at det i dette arbeidet vektlegges å komme fram til ordninger som kan redusere de høye driftskostnadene i dagens system med bedriftsvise ordninger, samt ivareta behovet for likestilling mellom kvinner og menn, med gode insitamenter for skifte av arbeidsgiver og eldre arbeidstakere. Ordningen må tilrettelegge for avtalefesting.

LO støtter også at utvalget anbefaler at de maksimale innskuddssatsene i innskuddspensjonsordninger vurderes nærmere, siden dagens maksimalsatser for arbeidstakere med lang tjenestetid kan medføre uønsket forringelse av pensjonsordningers sjenerøsitet ved omdanning fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning.

Utvalget tilrår også at det utredes om minstekravet til opphørende alderspensjoners varighet i tjenstepensjonsordninger bør økes, alternativt om det bør oppstilles krav om at alderspensjonen må utbetales fram til en viss alder. LO støtter dette.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Roar Flåthen

Stein Reegård